

פרשת נשא תשע"ח – כיצד פועלת ה'רוח שטות' של היצר הרע?

1. **במדבר ה,יב:** איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל. **רש"י:** כי תשטה - שנו רבותינו אין המנאפין נואפין עד שתכנס בהן **רוח שטות** ... וכתוב בו (משלי ו) נואף אישה חסר לב [חסר דעה]. ופשוטו של מקרא כי תשטה - **תט** מדרכי צניעות ותיחשד בעיניו, כמו שטה מעליו ועבור (שם ד, טו).
- קהלת ד,יג:** טוב ילד מסכן וחסם ממלך זקן וכסיל אָשֶׁר לא ידע להִזְהֵר עֹד. **רש"י:** 'טוב ילד' – זה יצר טוב ולמה נקרא ילד שאינו בא באדם עד יג שנה. 'מסכן' – שאין האיברים שומעים לו כמו ליצר הרע. 'חסם' – שמשכיל את האדם לדרך טובה. 'ממלך' – יצר הרע שהוא שליט על כל האיברים, 'זקן' – שמשעה שנולד הוולד הוא נתון בו, שנאמר 'לפתח חטאת רובץ'. 'וכסיל' – שמתעהו בדרך רעה.
- ברכות סא,א:** היצר הרע דומה לזבוב ויושב בין מפתחי הלב.
- שבת קה:** כך היא אומנתו של יצר הרע: היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועושה.
2. **חידושי הרי"ם סוף נשא:** מדרש רבה בפרשה זו מאריך יותר מכל מקום וכן בזהר הקדוש מאריך יותר, ולמה? נראה לפי שבכל שנה הפרשה חלה בשבוע של חג שבועות שניתנה לנו התורה, ובנקודה שנקרא 'ראשית' תלוי כל מה שאחר כך, והמדרש הוא שדורש וחוקר מהתורה והזהר הקדוש מאיר אור התורה. ובעת שהשי"ת מחדש ונותן בטוב עין, מתפשט שנוכל לדרוש ולחקור בטוב עין.
- הרבי מליובאוויטש ביאורים לפרקי אבות/1:** הרמ"א מביא מנהג ללמוד פרקי אבות בכל שבתות הקיץ עד ראש השנה. יש לבאר לפי הקדמת המדרש שמואל לאבות שלימוד אבות הוא סגולה כנגד ההתעסקות בענייני בריאות הגוף בימי הקיץ ולכן מי שזקוק לשמירה יתירה נוהג בכל שבתות הקיץ.
3. **בבא בתרא עג:** אמר רבה: סיפרו לי יורדי הים: הגל הזה שמאיים להטביע את הספינה, נראה כמו **זוהר של אש לבנה בראשו**, ו[כדי להינצל ממנו] מכים אותו באלות שחקוקים עליהן שמות קדושים כמו "אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה", "יְהוָה", "ה' צְבָאוֹת", "אֲמֵן אֲמֵן סְלָה" ו[אז הגל] נח.
- ספר העיקרים ד,כח:** היצר מטָה את האדם מהדרך הישרה כשמראה את עצמו כרוצה **בתועלת האדם ומקנא בעדו וחושש לכבודו**. כמו שעשה לחוה [בחטא עץ הדעת], שאמר לה ... ההיפך מדברי ה' **יועיל לכם יותר**. ובזה פיתה אותה לעוזב אורחות יושר ללכת בדרכי חשך.
- היום יום כג סיון:** היצר הרע נקרא נפש הבהמית לא מפני שהוא בהמה דווקא, כי לפעמים הוא שועל פקח שבחיות וצריכים לחכמה מרובה להבין תחבולותיו. ולפעמים הוא מתלבש בלבוש צדיק, ענו ובעל מידות טובות. בכל אחד ואחד הנפש הבהמית שלו היא לפי מהותו הפרטי ויש אשר מתעורר חשק גדול ללמוד חסידות או להתבונן היטב באיזה השכלה, ובאמת הנה זהו רק עצת היצר ומתחבולות הנפש הבהמית למנוע מעבודת התפילה וכדומה.
- תניא פרק כד:** ולכן אמרו רז"ל על פסוק 'כי תשטה אשתו' - אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנסת בו רוח שטות, דאפילו אישה המנאפת שדעתה קלה היתה מושלת ברוח תאוותה לולי רוח שטות שבה המכסה ומסתיר את האהבה מסותרת שבנפשה האלוקית לדבקה באמונת ה' ... באמת לאמיתו, אפילו **עבירה קלה הרי העוברה עובר על רצון העליון ב"ה והוא בתכלית הפירוד מיחודו ואחדותו** ... תדע שהרי שבת חמורה ושקולה כעבודה זרה לעניין שחיטת מומר לדבר אחד [ששחיטתו פסולה].
- היום יום שם:** נקוט האי כללא בידך: כל **מניעה** לדבר המועיל או מביא לעבודה בפועל – אפילו אם המניעה היא מדבר היותר נעלה – היא רק מתחבולותיה של הנפש הבהמית.
4. **מורה לדור נבוך א/42:** ביחס לשאלה מהי הדרך הטובה ביותר להתגבר על פיתוי היצר הרע? לא לתת לו להתקרב אפילו אל **הצעד הראשון**. במילים אחרות כשמופיעה מחשבה בלתי רצויה צריכים לסלק אותה מן המוח מיד ... אפשרי לנתק את המוח ממחשבה בלתי רצויה ע"י שמעסיקים אותה במחשבה אחרת. לפיכך כשמופיעה מחשבה בלתי רצויה אדם חייב להתחיל מיד לחשוב אודות דברים טובים כיצד להביא תועלת לעצמו ולזולת וכדומה. בדרך זאת אדם יכול ללמוד לשמור את מוחו שיהיה עסוק במחשבות טובות ומועילות בכל הזמנים.